

Portrét bojovníka

Barbora Řebíková

◆ nekrolog, česky, vznik: 6. 5. 2020 ◆ web

◆ obituary, Czech, origin: 6. 5. 2020 ◆ web

Portrét bojovníka

Barbora Řebíková, blog.aktualne.cz, 6. května 2020

Když zemře bojovník, hrdinný válečník, statečný hrdina, armáda musí zvednout prapor, který nesl a hrdě ho pozvednout, pevně držet, nechat plápolat a dát ostatním znamení, že i když hrdina zemřel, jeho duch, jeho duše žije dál. Že ohnivé plameny, laskavé srdce, odvážné myšlenky, osobní postoje, statečná bojovnost přežívá, zůstává v nás, přetrvává a ožívá v nových plamenech a jiskrách naší touhy myslet, bojovat a statečně se postavit dějinným okolnostem, nelehkým situacím, povinnostem doby a života, našich životů, které musíme odžít dobře, statečně a v pravdě, za kterou on bojoval, pro kterou riskoval život, kterou nejen promýšlel, ale kterou žil.

Ladislav Hejdánek takovým bojovníkem byl a 28. dubna 2020 v Praze zemřel. A jako jediný český současný filosof také měl a má svou armádu. Armádu, která to o sobě možná ani neví, nebo ví, ale není ochotna to přiznat, protože je neorganizovaná, velmi volná, a nakonec to není žádná armáda, je to jen skupina lidí, velmi početná a velmi různorodá skupina lidí, hejdánkovců, které spojuje pouze náklonnost k jednomu výjimečnému muži, jehož výjimečnost spočívá mimo jiné právě v tom, kolik lidí dokázal spojit, kolik jich dokázal ovlivnit, zasáhnout do jejich životů. Kolik lidí zaujal svými myšlenkami, názory a postoji, svou svéráznou a odvážnou filosofií, svými texty, knihami a články. Ale hlavně kolika lidem se vtiskl do srdce, které ovlivnil tím, jaký byl, kdo byl a jak žil. To je na něm jedinečné, zcela výjimečné, to z něj dělá hrdinného bojovníka, antický vzor, to přitahuje štětec romantického malíře.

Ladislav Hejdánek se narodil 10. května 1927 v Praze. Studoval nejprve na gymnáziu, kde již jako mladý student plál zřetelnou touhou a vášní něco myslet, promýšlet a diskutovat o tom. A dlouho do noci, celé noci to také činil se svým spolužákem, životním soupeřem a blízkým přítelem Jakubem Trojanem. Již od svých středoškolských studií byl Hejdánek velmi aktivní a podílel se například na fungování studentského sdružení křesťanské mládeže, YMCA, a v roce 1949 se stal také jeho předsedou. Po absolvování gymnázia studoval filosofii a sociologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a v roce 1952 zde také získal doktorát. Rok poté se oženil. Vzal si Hedu Kofránkovou a vychoval s ní čtyři dcery. Na konci padesátých let, když mu bylo něco málo přes třicet, rozvířil hned několikery vody, když spoluzakládal reformní evangelické hnutí Nová orientace. Toto hnutí svou snahou o dialog a aktuální interpretaci evangelia nenechávalo v klidu jak Státní bezpečnost, tak církev a její hodnostáře. V tu dobu Hejdánek také navázal řadu přátelských ekumenických vztahů s katolíky, mezi něž patřil například Jiří Němec, Zdeněk Bonaventura Bouše, Karel Floss či Jan Sokol. Tato pevná a laskavá přátelství dokázal Hejdánek ohnivé prověřovat celou řadu let, a neváhal je vyzkoušet i po mnoha desetiletích. Jako třeba to s Janem Sokolem, které svým nezaměnitelně živelným způsobem otestoval během oslav svých pětadesátých narozenin v Písku. Z oslavy se na okamžik, na poměrně dlouhý okamžik, stala bouřlivá filosofická disputace o možnosti vést dialog s totalitními režimy. Plameny, které v Hejdánkovi hořely již na gymnáziu, plály s nemenší silou a intenzitou i zde. Dechberoucí vášně, odhodlání a chuť hodit cihlu do okna zvrácenému totalitnímu režimu, se kterým se podle Hejdánka diskutovat nedá, neústupnost, bojovnost a hluboké přesvědčení, že jen idealista se může pokoušet vést dialog například s nacismem, ale že realista rozbije cihlou sklo, kamenem výlohu a hlavou zeď, nenechalo Hejdánkova přítele Jana Sokola tak zcela klidným a následná diskuse strhla mnoho řečníků, mnoho slavnostních hostů. Vášnivá debata myslím Ladislava potěšila víc než dort.

Začátkem šedesátých let se Hejdánek stal členem redakční rady časopisu Tvář. Okamžitě se stal jednou z vůdčích postav a díky své výrazné osobnosti kolem sebe rychle soustředil okruh zajímavých

a schopných lidí. Tento okruh byl natolik schopný a originální a jednotlivá čísla Tváře natolik zajímavá a čerstvá, že zatuchlý, zvrácený komunistický režim časopis v roce 1965 zakázal. V šedesátých letech se Hejdánek podílel také na vydání celé řady významných filosofických a teologických děl. Překládal, psal, publikoval. V letech 1968-1971 krátce působil na Filozofickém ústavu Československé Akademie věd, ale v roce 1971 byl propuštěn a následně z politických důvodů zatčen a uvězněn. Po půlroční vazbě byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na devět měsíců. Svého věznění filosoficky využil a v roce 1972 napsal ve vězení pro svou dceru Janu knihu Úvod do filosofování. Po propuštění pracoval jako topič, vrátný či skladník, protože jiné zaměstnání v tehdejší komunistickém Československu vykonávat nemohl, ale pořádal alespoň tajné domácí semináře pro studenty Evangelické teologické fakulty.

Velikou osobní statečnost a odvahu proměnit slova v činy, myšlenky ve skutky, prokázal Hejdánek i v sedmdesátých letech, kdy se významně podílel na vzniku Charty 77. V letech 1977-1980 se dokonce dvakrát stal jejím mluvčím. V této době také začal psát své Dopisy příteli, ve kterých přístupnou formou dopisů vysvětloval jak stanoviska Charty, tak také filosofická a vysoce aktuální, politická témata a vyzýval čtenáře k občanské odpovědnosti, aktivitě a statečnosti. Tyto čtenosti svým příkladem bohatě naplňoval a ztělesňoval a pro mnoho výrazných osobností české filosofie, českého intelektuálního prostředí se tak stal učitelem a vzorem. Téměř každý z mých učitelů, každý, kdo mě v životě nějak ovlivnil, posunul dál, nějak se mi vtiskl, byl hejdánkovec, byl Hejdánkem ovlivněný, zasažený, někdy v životě se s ním myšlenkově a intelektuálně střetl a musel se s ním vypořádávat. Hejdánek ho lidsky zaujal, byl jeho přítelem, jako osobnost ho přitahoval, imponoval mu, jako třeba Aleši Havlíčkovi, Héraklovi české filosofie, který v sobě Hejdánka nosil snad ze všech nejvíc a mně se také nejmocněji vtiskl. Náhoda?

V roce 1980 zahájil Hejdánek své legendární domácí bytové semináře filosofie a řadu let je vedl. Takových seminářů bylo v Praze hned několik, v různých dobách, v různých bytech, u různých výrazných osobností, filosofů jako byli například Julius Tomin, Jiří Němec, Petr Rezek a později Daniel Kroupa a další, ale ten Hejdánkuv si představuji, protože já si ho mohu pouze představovat, jako ten nejhluchnější, nejživější, nejplamennější a nejveselejší, protože smysl pro humor, chuť se smát, nepodléhat blbé náladě z Hejdánka sálaly i o mnoho let později, kdy jsem ho poznala já. V jeho nelegálních, undergroundových seminářích se také vystřídala celá řada zahraničních hostů, mezi nimi například Paul Ricoeur, Jacques Derrida, Hans van den Horst, Donald Davidson, Thomas Nagel či Richard Rorty, a mladé lidi, zájemce o filosofii musely tyto semináře i pro ty hosty velmi přitahovat. Myslím si ale, že nejen pro ně, že stejně tak či možná dokonce o něco víc je Hejdánkova semináře přitahovaly pro jeho osobnost, pro jeho otevřenou, přátelskou a jistě i vášnivou, plamennou a bojovnou povahu a chuť přátelsky diskutovat, vést rozhovor a debatovat do posledního dechu, dlouho do noci, do poslední neosahané myšlenky. Pro jeho zápal pro věc, nekompromisní důkladnost, nejostřejší kritický pohled na jakoukoli tezi, jaký jsem kdy poznala, pro jeho nefalšovaný zájem o myšlenku, o věc, o člověka. Tento jeho opravdový, velmi podmanivý zájem, důkladnost a kritika odzbrojily okamžitě i mě. O mnoho let později, kdy jsem mu poprvé napsala email, že studuji filosofii a ráda bych o něm napsala svou první akademickou, bakalářskou práci. Odpověděl obratem, ať mu kus pošlu, a já ho poslala, a tak začalo mé hejdánkovství, můj dlouholetý, vzácný vztah s tímto mimořádným člověkem, filosofem, politickým bojovníkem, který mě utvářel možná víc, než si myslím, než mne kdy napadlo. Během let jsme si vyměnili kilometry dopisů a prohodili mnoho hodin a po celou tu dobu mě na mých životních, pracovních i osobních cestách provázel jako učitel a přítel a svým neutuchajícím zájmem, radami, ostrou, ale vždy konstruktivní kritikou, humorem a laskavostí mi dodával odvahu a chuť věci nejen začít, ale i dotáhnout. Nikdy mě také nenechal vzdát nějaký myšlenkový zápas a vždy mě povzbuzoval, přímo nutil k opětovnému promýšlení téhož, k tvorbě vlastních názorů, vlastních pozic. „Vy ale máte povinnost si o tom něco myslet, Barboro! Vy si o tom

něco myslet musíte.“ Myslím, že takto působil na mnoho dalších, že mnoho dalších podobným způsobem ovlivnil.

V roce 1985 Hejdánek založil filosofický časopis Reflexe a po revoluci, od roku 1991, se aktivně podílel na rozvoji své původně samizdatové edice Oikúmené zaměřené na šíření filosofické a teologické literatury. Vzniklé oficiální nakladatelství převzal záhy Aleš Havlíček a z původní drobné samizdatové edice vzniklo respektované nakladatelství s impozantní vydavatelskou činností. V roce 1990 se Ladislav Hejdánek habilitoval na Evangelické teologické fakultě, kde dlouhá léta vedl katedru filosofie, a o dva roky později byl na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy jmenován profesorem filosofie.

Hejdánkova filosofie je samostatnou kapitolou celé české filosofie, ve které mnoho pokusů o tvorbu vlastního uceleného filosofického systému, o vytvoření vlastní filosofické koncepce, nenalezneme. O to více Hejdánkuv odvážný pokus vyčnívá, o to více jeho filosofie přitahuje zraky českých filosofů. Z Hejdánkovy filosofie nepředmětnosti, kterou zde nelze představit ani jen velmi zkratkovitě, mě vždy nejvíce vábil a filosoficky přitahoval koncept ryzí nepředmětnosti, myšlenka, že skutečnost má jistou část, která se lidskému myšlení vzpírá, ke které nelze přistoupit jako ke každé jiné části skutečnosti a prostě ji promyslet, pojmově uchopit, zmocnit se jí, osahat a popsat. Ryzí nepředmětnost není dokonce ani tou částí skutečnosti, která myšlení uniká jen zprvu, ale pak se mu přeci jen poddává, osahat, uchopit, popsat a promyslet se nechá. Ne, není to zpředměnitelná část nepředmětného. Ryzí nepředmětnost je nezpředměnitelná část nepředmětného. Je to něco, a našemu myšlení se to jeví spíše jako nic, co se lidskému myšlení, pojmovému uchopení, myšlenkovému svlečení a osahání vzpírá a brání tak urputně, že se k tomu v mysli hledá přístup jen velmi těžko, a možná ho ani nalézt nelze. Možná jen odkudsi z hloubi, z vnitřku, ze samého vnitřku toho vnitřku lze na okamžik pohlédnout na ryzí něco, které se člověku zdá být ničím. A tou hlavní filosofickou otázkou pak je, jak? Jak se jako myslící člověk vztahovat k této části skutečnosti, abych ji sám sebou neponičil, nestáhl do svého předmětného světa a nezpředmětnil? Jak sám sebe opustit, ale neztratit, abych našel, ale nezískal tento ryzí pramen, neuchopitelnost samu, zářivou, běloskvoucí nepředmětnost? To mě vždy fascinovalo. A fascinuje mě to stále.

Ladislav Hejdánek získal během svého života řadu ocenění a řádů, například Cenu Jana Palacha, čestný doktorát amsterodamské univerzity, francouzský řád „rytíř“ umění a písemnictví či řád T. G. Masaryka, ale domnívám se, že nejvyšším oceněním tohoto muže nápadů, aktivního, nebojácného, kritického, a přesto vždy slušného filosofa ochotného hned se usmířit, veselého, impozantního a statečného bojovníka, je existence hejdánkovců, lidí, ve kterých jeho duch, jeho plamen, horečná aktivita, nápady a chuť prorazit hlavou zed' žijí dál, ve kterých on žije dál, kteří jeho plamen šíří, a kteří v druhých dokáží zažehnout stejnou jiskru filosofické vášně a touhy po poznání jako to dokázal během svého dlouhého, bohatého a věřím že naplněného života on.

Pro internetový magazín Lidových novin Česká pozice, 6. 5. 2020

tentýž článek, ale na serveru ceskapozice.cz

Zesnulý bojovník-filozof Ladislav Hejdánek měl a má svou armádu

Početnou a různorodou skupinu hejdánkovců spojuje náklonnost k filozofovi Ladislavu Hejdánkovi, který zemřel 28. dubna ve věku 92 let. Jeho výjimečnost spočívá mimo jiné v tom, kolik lidí dokázal

spojit a ovlivnit svými myšlenkami, názory, postoji, svéráznou a odvážnou filozofií, knihami a články. Osobní vzpomínka Barbory Řebíkové.

Zemře-li bojovník-hrdina, armáda musí hrdě zvednout prapor, který nesl, pevně jej držet, nechat plápolat a dát znamení, že i když zemřel, jeho duch žije. Ohnivé plameny, laskavé srdce, odvážné myšlenky, osobní postoje a statečná bojovnost totiž přežívají a ožívají v nových jiskrách touhy myslet, bojovat a postavit se dějinným okolnostem, nelehkým situacím, povinnostem doby a životů, jež je třeba odžít dobře, statečně a v pravdě, za kterou bojoval a kvůli které riskoval, a již nejen promýšlel, ale i žil.

Ladislav Hejdánek, který zemřel 28. dubna 2020 v 92 letech, takovým bojovníkem byl a jako jediný současný český filozof i měl a má svou armádu. Ta o sobě možná neví, nebo ví, ale není ochotná to přiznat, protože není organizovaná. Možná to ani žádná armáda není, jen početná a různorodá skupina lidí, hejdánkovců.

Spojuje je náklonnost k muži, jehož výjimečnost spočívá mimo jiné v tom, kolik lidí dokázal spojit, ovlivnit a zaujmout svými myšlenkami, názory, postoji, svéráznou a odvážnou filozofií, knihami a články. A především kolika z nich zasáhl do života tím, jaký a kdo byl, a jak žil. To je na něm jedinečné, to z něho dělá bojovníka, antický vzor, to přitahuje.

Reformní evangelické hnutí

Ladislav Hejdánek se narodil 10. května 1927 v Praze. Studoval nejprve na gymnáziu, kde jako mladý student plál touhou a vášní promýšlet a diskutovat. A dlouho do noci to činil se svým spolužákem a přítelem Jakubem Trojanem. Již od svých středoškolských studií byl Hejdánek aktivní, podílel se například na činnosti studentského sdružení křesťanské mládeže YMCA a v roce 1949 se stal jeho předsedou. Na konci padesátých let patřil Ladislav Hejdánek k zakladatelům reformního evangelického hnutí Nová orientace, jež snahou o dialog a interpretaci evangelia nenechávalo v klidu jak Státní bezpečnost, tak evangelickou církev a její vrcholné představitele

Po absolvování gymnázia studoval filozofii a sociologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (FF UK), kde v roce 1952 získal doktorát. Rok poté se oženil s matematickou Hedou Kofránkovou, s níž vychoval čtyři dcery. Na konci padesátých let patřil k zakladatelům reformního evangelického hnutí Nová orientace, jež snahou o dialog a interpretaci evangelia nenechávalo v klidu jak Státní bezpečnost, tak evangelickou církev a její vrcholné představitele.

Tehdy Hejdánek navázal řadu ekumenických vztahů s katolíky, například s Jiřím Němcem (1932–2001), Zdeňkem Bonaventurou Boušem (1918–2002), Karlem Flossem či Janem Sokolem. Tato pevná a laskavá přátelství Hejdánek prověřoval řadu let, například s Janem Sokolem nezaměnitelně živelným způsobem při oslavě svých 85. narozenin v Písku, z níž se na poměrně dlouhou chvíli stala bouřlivá filozofická disputace o možnosti vést dialog s totalitními režimy.

Plameny, které v Hejdánkovi hořely již na gymnáziu, zaplály stejnou silou. Vášeň, odhodlání a chuť hodit cihlu po zvráceném totalitním režimu, se kterým se podle Hejdánka diskutovat nedá, neústupnost, bojovnost a přesvědčení, že jen idealista se může pokoušet vést dialog například s nacismem, ale realista rozbije kamenem výlohu a hlavou zeď, nenechaly Hejdánkova přítele Jana Sokola klidným a následná diskuse strhla mnoho hostů. Vášnivá debata potěšila Hejdánka víc než dort.

Statečnost a odvaha

Na začátku šedesátých let se Hejdánek stal členem redakční rady časopisu Tvář a okamžitě jednou z jeho vůdčích postav. Díky výrazné osobnosti okolo sebe soustředil schopné a originální lidi, kteří vytvářeli natolik zajímavá a svěží čísla Tváře, že komunistický režim časopis v roce 1965 zakázal. V této době se Hejdánek také podílel na vydání významných filozofických a teologických děl, překládal, psal a publikoval.

Od roku 1968 působil ve Filozofickém ústavu Československé Akademie věd, ale v roce 1971 byl propuštěn a následně z politických důvodů zatčen a uvězněn. Po půlroční vazbě byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na devět měsíců. Věznění však filozoficky využil – v roce 1972 napsal pro svou dceru Janu knihu Úvod do filosofování. Statečnost a odvahu proměnit slova v činy, myšlenky ve skutky, prokázal Ladislav Hejdánek i v sedmdesátých letech, kdy se významně podílel na vzniku Charty 77 – v letech 1977 až 1980 byl dvakrát jejím mluvčím

Po propuštění z vězení pracoval jako topič, vrátný a skladník, protože jiné zaměstnání v tehdejší komunistické Československu vykonávat nemohl, a pořádal tajné domácí semináře pro studenty Evangelické teologické fakulty. Statečnost a odvahu proměnit slova v činy, myšlenky ve skutky, prokázal i v sedmdesátých letech, kdy se významně podílel na vzniku Charty 77 – v letech 1977 až 1980 byl dvakrát jejím mluvčím.

V této době také začal psát Dopisy přáteli, ve kterých formou dopisů vysvětloval jak stanoviska Charty, tak filozofická a aktuální politická témata, a vyzýval k občanské odpovědnosti, aktivitě a statečnosti. Tyto činnosti naplňoval a ztělesňoval, čímž se pro mnoho osobností české filozofie a intelektuální prostředí stal učitelem a vzorem.

Téměř každý můj učitel, každý, kdo mě ovlivnil a posunul, byl hejdánkovec, tedy Hejdánkem ovlivněný – myšlenkově a intelektuálně se s ním střetl a musel se s ním vypořádat. Hejdánek ho zaujal, byl jeho přítelem, přitahoval ho a imponoval mu, například Aleši Havlíčkovi (1956–2015), Héraklovi české filozofie, který v sobě Hejdánka nosil snad ze všech nejvíc.

Chuť diskutovat

V roce 1980 zahájil Hejdánek legendární domácí bytové semináře filosofie a řadu let je vedl. V Praze jich bylo v různých dobách, letech u výrazných osobností, filozofů, několik, například u Julia Tomina, Jiřího Němce, Petra Rezka, později u Daniela Kroupy a dalších, ale dle mé představy, protože si jej mohu pouze představovat, byl ten Hejdánkuv nejživější, nejplamennější a nejveselejší. Smysl pro humor, chuť se smát, nepodléhat blbé náladě totiž z Hejdánka sálaly i o mnoho let později, kdy jsem ho poznala.

V jeho undergroundových seminářích se vystřídala řada zahraničních filozofů, například Paul Ricoeur (1913–2005), Jacques Derrida (1930–2004), Hans van den Horst, Donald Davidson (1917–2003), Thomas Nagel či Richard Rorty (1931–2007), a mladé lidi, zájemce o filozofii, i přednášející přitahovaly. A nejen tyto semináře, ale i stejně či možná o něco víc Hejdánkova osobnost, jeho otevřená, přátelská, vášnivá a bojovná povaha a chuť diskutovat, vést rozhovor dlouho do noci, do poslední neosahané myšlenky. V jeho undergroundových seminářích se vystřídala řada zahraničních filozofů a mladé lidi, zájemce o filozofii, i přednášející přitahovaly. A nejen tyto semináře, ale i stejně či možná o něco víc Hejdánkova osobnost, jeho otevřená, přátelská, vášnivá a bojovná povaha a chuť diskutovat, vést rozhovor dlouho do noci, do poslední neosahané myšlenky.

A také jeho zápal, nekompromisnost, kritický pohled na každou tezi a zájem o myšlenku, věc, člověka. Tento jeho opravdový podmanivý zájem, důkladnost a kritika odzbrojily okamžitě i mě. O mnoho let později na můj první e-mail, že studuji filozofii, a ráda bych o něm napsala první akademickou,

bakalářskou práci, odpověděl obratem, ať mu část pošlu, což jsem učinila. Tím začalo mé hejdánkovství, můj dlouholetý vztah s tímto mimořádným člověkem, filozofem, politickým bojovníkem, který mě utvářel víc, než by mne napadlo.

V průběhu let jsme si vyměnili kilometry dopisů, hovořili mnoho hodin a celou tu dobu mě na mých pracovních i osobních cestách doprovázel jako učitel a přítel a svým zájmem, radami, ostrou, ale vždy konstruktivní kritikou, humorem a laskavostí mi dodával odvalu a chuť věci nejen začít, ale i dotáhnout.

Nikdy mě nenechal vzdát myšlenkový zápas, vždy mě povzbuzoval, přímo nutil k opětovnému promýšlení téhož, k tvorbě vlastních názorů: „Vy ale máte povinnost si o tom něco myslet, Barboro! Vy si o tom něco myslet musíte.“ Takto působil na jiné a podobně je ovlivnil.

Vlastní filozofický systém

V roce 1985 Ladislav Hejdánek založil filozofický časopis *Reflexe* a po listopadu 1989, od roku 1991, se podílel na vydávání původně samizdatové edice *Oikoymenh* zaměřené na filozofii a teologii. Oficiální nakladatelství záhy převzal Aleš Havlíček a z malé samizdatové edice vznikla respektovaná s impozantní vydavatelskou činností. V roce 1990 se Hejdánek habilitoval na Evangelické teologické fakultě, kde dlouho vedl katedru filozofie. O dva roky později byl na FF UK jmenován profesorem filozofie.

Hejdánkova filozofie tvoří samostatnou kapitolu celé české filozofie, v níž mnoho snah o vlastní ucelený filozofický systém, koncepci, neexistuje. O to více jeho odvážný pokus vyčnívá, o to více jeho filozofie přitahuje české filozofy. Na jeho filozofii nepředmětnosti mě vždy nejvíce filozoficky přitahoval koncept ryzí nepředmětnosti, myšlenka, že část skutečnosti se vzpírá myšlení, nelze k ní přistoupit jako ke každé jiné části skutečnosti – promyslet ji, pojmově uchopit, zmocnit se jí, osahat a popsat. Hejdánkova filozofie tvoří samostatnou kapitolu celé české filozofie, v níž mnoho snah o vlastní ucelený filozofický systém, koncepci, neexistuje. O to více jeho odvážný pokus vyčnívá, o to více jeho filozofie přitahuje české filozofy.

Ryzí nepředmětnost není ani tou částí skutečnosti, která myšlení uniká jen zpočátku, ale nakonec se mu poddá a nechá se osahat, uchopit, popsat a promyslet. Není to zpředmětnitelná část nepředmětného. Ryzí nepředmětnost je nezpředmětnitelná část nepředmětného – jeví se myšlení spíše jako nic, co se pojmovému uchopení, myšlenkovému svlečení a osahání vzpírá a brání natolik urputně, že se k tomu hledá přístup jen obtížně, a možná jej ani objevit nelze.

Možná jen z vnitřku vnitřku lze na okamžik pohlédnout na ryzí něco, jež se zdá ničím. Hlavní filozofickou otázkou pak je, jak? Jak se má myslící člověk vztahovat k této části skutečnosti, aby ji nepoškodil, nestáhl do svého předmětného světa a nezpředmětnil? Jak se má opustit, ale neztratit, aby nalezl, ale nezískal tento ryzí pramen, neuchopitelnost samu, zářivou nepředmětnost? To mě vždy fascinovalo a stále fascinuje.

Ladislav Hejdánek získal řadu ocenění, například Cenu Jana Palacha, řád T. G. Masaryka čestný doktorát Amsterodamské univerzity či francouzský řád „rytíř“ umění a písemnictví, ale tím nejvyšším tohoto aktivního, nebojácného, veselého a kritického, ale vždy slušného filozofa ochotného hned se usmířit, jsou hejdánkovci. Ti, ve kterých jeho duch, aktivita, nápady a chuť prorazit hlavou zeď žijí, a kteří v druhých dokážou zažehnout stejnou jiskru filozofické vášně a touhy po poznání jako on ve svém dlouhém, bohatém a naplněném životě.